

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

**СИЛАБУС ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)**

Освітньо-професійна програма Захист і карантин рослин
Спеціальність 202 Захист і карантин рослин
галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство
освітній ступінь бакалавр
Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

Розробник:
Мокляк Оксана,
к. філол. н., доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Полтава 2022 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Українська мова (за професійним спрямуванням)
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	<i>Викладач:</i> Мокляк Оксана, к. філол. н. <i>Контакти:</i> ауд. 459, навчальний корпус № 4 e-mail: oksana.mokliak@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/moklyak-oksana-ivanivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	202 Захист і карантин рослин <i>ОПП Захист і карантин рослин</i>
Попередні умови для вивчення дисципліни	Базові знання з української мови

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: виробити навички мовної поведінки у професійній сфері: вплив на співрозмовника за допомогою вмілого використання різноманітних мовних засобів, оволодіння культурою монологу, діалогу та полілогу; сприйняття й відтворення фахових текстів, засвоєння лексики та термінології свого фаху, вибір комунікативно виправданих мовних засобів, послуговування різними типами словників.

Основні завдання навчальної дисципліни: формування чіткого й правильного розуміння ролі державної мови у професійній діяльності; забезпечення досконалого володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення; вироблення навичок самоконтролю та дотримання мовних норм у спілкуванні; формування навичок оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів.

Компетентності:

загальні:

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 10. Здатність працювати в команді.

Програмні результати навчання, ПРН:

ПРН 3. Вільно спілкуватися усно і письмово українською та іноземною мовами з професійних питань, що належать до спеціальності «Захист і карантин рослин».

Програма та структура навчальної дисципліни

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Денна форма 2023КР бд 2022			
	усього	серед них		
		л	п	с.р.

Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування. Основи культури української мови	8	2	-	6
Тема 2. Стили сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні	12	2	2	8
Тема 3. Спілкування як інструмент професійної діяльності	12	2	2	8
Тема 4. Риторика і мистецтво презентації	12	2	2	8
Тема 5. Культура усного фахового спілкування. Форми колективного обговорення професійних проблем	12	2	2	8
Тема 6. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Документація з кадрово-контрактних питань	12	2	2	8
Тема 7. Довідково-інформаційні документи. Етикет службового листування	10	2	2	6
Тема 8. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні. Українська термінологія	12	2	2	8
Усього годин	90	16	14	60

Оцінювання результатів навчання
Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Опитування	Виконання навчальних завдань	Виконання тестових завдань	Виконання тесту за опрацьованими завданнями самостійної роботи	Екзамен	
ПРН 3	4	28	20	28	20	
Разом	4	28	20	28	20	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Опитування на заняттях	Виконання навчальних завдань	Виконання тесту за опрацьованими завданнями самостійної роботи	Виконання тестових завдань	Екзамен	
Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування. Основи культури української мови	-	-	28	20	-	-
Тема 2. Стили сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні	1	4			-	5
Тема 3. Спілкування як інструмент професійної діяльності	-	4			-	4
Тема 4. Риторика і мистецтво презентації	1	4			-	5
Тема 5. Культура усного фахового спілкування. Форми колективного обговорення професійних проблем	1	4			-	5
Тема 6. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Документація з кадрово-контрактних питань	1	4			-	5
Тема 7. Довідково-інформаційні документи. Етикет службового листування	-	4			-	52

Тема 8. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні. Українська термінологія	-	4			-	4
Разом	4	28	28	20	-	80
Екзамен					20	20
Разом	4	28	28	20	20	100

Шкала та критерії оцінювання опитування на практичних заняттях

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
4 опитування Схарактеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють. Завдання передбачає перевірку теоретичного матеріалу, зокрема ключових понять теми.	0, 0,5 або 1 бал: 1 бал, якщо правильно схарактеризовано ключові поняття теми; студент вправно спілкується в усній та письмовій формі державною мовою у професійній діяльності. 0,5 балів, якщо надано частково правильну відповідь; студент на достатньому рівні спілкується в усній та письмовій формі державною мовою у професійній діяльності. 0 балів, якщо надано неправильну відповідь або відповіді не надано; студент виявляє недостатні навички спілкування в усній та письмовій формі державною мовою у професійній діяльності.

Шкала та критерії оцінювання виконання навчальних завдань на практичних заняттях

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання	
Виконання навчальних завдань практичного характеру. 4 бали×7 завдань.	4 бали	Практичне завдання виконано правильно; студент вправно застосовує навички спілкування в усній та письмовій формі державною мовою, а також набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовної інтерпретації отриманих результатів; демонструє базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні; виявляє навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
	3 бали	Практичне завдання виконано правильно, мовне оформлення відповідей потребує коригування; студент застосовує навички спілкування в усній та письмовій формі державною мовою, а також набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовної інтерпретації отриманих результатів; демонструє базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні; виявляє навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
	2 бали	Практичне завдання виконано частково; студент частково застосовує навички спілкування в усній та письмовій формі державною мовою, а також набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовної інтерпретації отриманих результатів; частково демонструє базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні; частково виявляє навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

	1 бал	Практичне завдання виконано фрагментарно; студент демонструє недостатній рівень застосування навичок спілкування в усній та письмовій формі державною мовою, а також набутих теоретичних знань для розв'язання практичних завдань та змістовної інтерпретації отриманих результатів; демонструє недостатній рівень базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні; виявляє недостатній рівень навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
	0 балів	Практичне завдання не виконано або виконано неправильно; студент не демонструє навички спілкування в усній та письмовій формі державною мовою, а також набутих теоретичних знань для розв'язання практичних завдань та змістовної інтерпретації отриманих результатів; не демонструє базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні; не виявляє навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

Шкала та критерії оцінювання виконання тестових завдань

16 – 20 балів – студент вправно володіє та застосовує знання державної мови; уміє працювати самостійно; застосовує набутих теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретує отримані результати; уміє працювати самостійно.

10 – 15 балів – студент володіє та застосовує знання державної мови, проте допускається помилки; уміє працювати самостійно; застосовує набутих теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретує отримані результати; уміє працювати самостійно.

5 – 9 балів – студент частково володіє та застосовує знання державної мови; частково уміє працювати самостійно; частково застосовує набутих теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та інтерпретує отримані результати; уміє працювати самостійно.

0 – 4 бали – студент не володіє та не застосовує знання державної мови; не уміє працювати самостійно; не застосовує набутих теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретує отримані результати; уміє працювати самостійно.

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання	Максимальна кількість балів
<p>Закрите завдання із простим множинним вибором (одновибіркове). Варіант 1: завдання № 2, № 3, № 4, № 6; варіант 2: завдання № 2, № 3, № 4, № 6; варіант 3: завдання № 2, № 3, № 4, № 6. Загалом – 4 завдання. Завдання складається з основи та трьох – чотирьох варіантів відповідей, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти вибрав і позначив відповідь у такий спосіб: 1. В</p>	<p>0 або 1 бал: 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.</p>	4
<p>Закрите завдання із простим множинним вибором (багатовибіркове). Варіант 1: завдання № 7, № 8, № 9; варіант 2: завдання № 7, № 8; варіант 3: завдання № 7, № 8, № 9. Завдання складається з основи та чотирьох – семи варіантів відповідей, з яких кілька правильних. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти</p>	<p>0 або 1 бал: 1 бал, якщо вказано кожен правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.</p>	<p>В. 1 – 6; В. 2 – 6; В. 3 – 8.</p>

вибрав і позначив відповідь у такий спосіб: 2, 3, 7.		
Закрите завдання на перехресну відповідність. Для всіх варіантів – завдання № 1. Загалом – 1 завдання. Завдання складається з основи та двох стовпчиків інформації, позначених цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Виконання завдання передбачає встановлення відповідності (утворення «логічних пар») між інформацією, позначеною цифрами та буквами. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти поряд із цифрою (від 1 до 5) записав букву (від А до Д) у такий спосіб: 1. А; 2. В; 3. Д; 4. Г...	0 або 1 бал: 1 бал – за кожен правильно встановлену відповідність («логічну пару»); 0 балів за кожен встановлену неправильну відповідність, якщо не вказано жодної правильної відповідності («логічної пари») або відповіді на завдання не надано.	В.1 – 5; В.2 – 4; В.3 – 4.
Відкрите завдання на відновлення послідовності. Для всіх варіантів – завдання № 5. Загалом – 1 завдання. Завдання складається з основи та переліку явищ, фактів, процесів тощо, позначених цифрами, які потрібно розташувати в правильній послідовності, де перше явище має відповідати цифрі 1, друге – цифрі 2, третє – цифрі 3, четверте – цифрі 4, п'яте – цифрі 5, шосте – цифрі 6. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти записав цифри в послідовності в такий спосіб: 1→3→2→4.	0 або 1, 2, 3, 4, 5, 6 балів. 1 бал – за кожен правильною послідовність. 0 балів – за кожен неправильну послідовність або якщо відповіді не надано.	В.1 – 5; В.2 – 6; В.3 – 4.
Максимальна кількість балів		20

Критерії та шкала оцінювання виконання тесту за опрацьованими завданнями самостійної роботи

20 – 28 балів – студент вправно володіє та застосовує знання державної мови; уміє працювати самостійно; застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретує отримані результати; уміє працювати самостійно.

10 – 19 балів – студент володіє та застосовує знання державної мови, проте допускається помилки; уміє працювати самостійно; застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретує отримані результати; уміє працювати самостійно.

5 – 9 балів – студент частково володіє та застосовує знання державної мови; частково уміє працювати самостійно; частково застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та інтерпретує отримані результати; уміє працювати самостійно.

0 – 4 бали – студент не володіє та не застосовує знання державної мови; не уміє працювати самостійно; не застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретує отримані результати; уміє працювати самостійно.

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання	Максимальна кількість балів
Закрите завдання на перехресну відповідність. Завдання № 2 (3 відповіді), № 3 (6 відповідей), № 4 (4 відповіді), № 6 (6 відповідей); загалом – 4 завдання. Завдання складається з основи та двох стовпчиків інформації, позначених цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Виконання завдання передбачає встановлення відповідності	0 або 1 бал: 1 бал – за кожен правильно встановлену відповідність («логічну пару»); 0 балів за кожен встановлену неправильну відповідність, якщо не вказано жодної правильної	19

(утворення «логічних пар») між інформацією, позначеною цифрами та буквами. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти поряд із цифрою (від 1 до 6) записав букву (від А до Е) у такий спосіб: 1. А; 2. В; 3. Д; 4. Г...	відповідності («логічної пари») або відповіді на завдання не надано.	
Відкрите завдання на доповнення. Завдання № 6, № 7. Загалом – 2 завдання. Завдання складається з основи – розгорнутого визначення поняття та інформації, які слід доповнити (назва терміна). Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти записав назву терміна в такий спосіб: мовлення.	0 або 1 бал. 1 бал – за кожне правильне й повне доповнення. 0 балів – за кожне неправильне або часткове доповнення або якщо відповіді не надано.	2
Закрите завдання на відновлення послідовності: завдання № 8. Загалом – 1 завдання. Завдання складається з основи та переліку явищ, фактів, процесів тощо, позначених цифрами, які потрібно розташувати в правильній послідовності, де перше явище має відповідати цифрі 1, друге – цифрі 2, третє – цифрі 3, четверте – цифрі 4, п'яте – цифрі 5, шосте – цифрі 6. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти записав цифри в послідовності в такий спосіб: 1→3→2→4.	0 або 1 бал, або 2 бали, або 3 бали, або 4 бали: 1 бал , якщо вказано кожен правильну відповідь; 0 балів , якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.	6
Закрите завдання із простим множинним вибором (одновибіркове): завдання № 1. Загалом – 1 завдання. Завдання складається з основи та трьох варіантів відповідей, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти вибрав і позначив відповідь у такий спосіб: 1. В	0 або 1 бал: 1 бал , якщо вказано правильну відповідь; 0 балів , якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.	1
Максимальна кількість тестових балів		28

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзамені

16 – 20 балів – студент вправно володіє та застосовує знання державної мови; уміє працювати самостійно; застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретує отримані результати; уміє працювати самостійно.

10 – 15 балів – студент володіє та застосовує знання державної мови, проте допускається помилки; уміє працювати самостійно; застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретує отримані результати; уміє працювати самостійно.

5 – 9 балів – студент частково володіє та застосовує знання державної мови; частково уміє працювати самостійно; частково застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та інтерпретує отримані результати; уміє працювати самостійно.

0 – 4 бали – студент не володіє та не застосовує знання державної мови; не уміє працювати самостійно; не застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретує отримані результати; уміє працювати самостійно.

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання	Максимальна кількість балів
Закрите завдання із простим множинним вибором (одновибіркове). <i>Варіант 1:</i> завдання № 1, № 2, № 3, № 4, № 8, № 9; <i>варіант 2:</i> завдання № 2, № 4, № 5, № 7, № 10.	0 або 0,8 бали: 0,8 балів , якщо вказано правильну відповідь; 0 балів , якщо вказано неправильну	В. 1 – 4,8 В. 2 – 4

<p>Загалом – 6 завдань. Завдання складається з основи та трьох – чотирьох варіантів відповідей, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти вибрав і позначив відповідь у такий спосіб: 1. В</p>	<p>відповідь або відповіді на завдання не надано.</p>	
<p>Закрите завдання із простим множинним вибором (багатовибіркове). Варіант 1: завдання № 5, № 11; варіант 2: завдання № 6, № 8, № 9. Завдання складається з основи та чотирьох – семи варіантів відповідей, з яких кілька правильних. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти вибрав і позначив відповідь у такий спосіб: 2, 3, 7.</p>	<p>0 або 0,8 бали: 0,8 балів, якщо вказано кожну правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.</p>	<p>В. 1 – 5,6; В. 2 – 8.</p>
<p>Закрите завдання на перехресну відповідність. Варіант 1: завдання № 6, № 7, № 12; варіант 2: завдання № 1, № 11. Завдання складається з основи та двох стовпчиків інформації, позначених цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Виконання завдання передбачає встановлення відповідності (утворення «логічних пар») між інформацією, позначеною цифрами та буквами. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти поряд із цифрою (від 1 до 6) записав букву (від А до Е) у такий спосіб: 1. А; 2. В; 3. Д; 4. Г...</p>	<p>0 або 0,8 бали: 0,8 балів – за кожну правильно встановлену відповідність («логічну пару»); 0 балів за кожну встановлену неправильну відповідність, якщо не вказано жодної правильної відповідності («логічної пари») або відповіді на завдання не надано.</p>	<p>В.1 – 8,8; В.2 – 7,2.</p>
<p>Відкрите завдання на доповнення. Варіант 1: завдання № 10; варіант 2 – завдання 3. Завдання складається з основи – розгорнутого визначення поняття та інформації, які слід доповнити (назва терміна). Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти записав назву терміна в такий спосіб: мовлення.</p>	<p>0 або 0,8 бали. 0,8 балів – за кожне правильне й повне доповнення. 0 балів – за кожне неправильне або часткове доповнення або якщо відповіді не надано.</p>	<p>0,8.</p>
<p>Максимальна кількість тестових балів</p>	<p>20</p>	

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 90.

Кількість кредитів – 3,0.

Форма семестрового контролю – екзамен.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичних заняттях з поважної причини (документальне підтвердження) надається право відпрацювати пропущене заняття, у разі відсутності без поважних причин – здобувач вищої освіти не одержує бали за практичне заняття і позбавлений права на їхнє відпрацювання.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів. Списування під час виконання тестових завдань, практичних завдань та завдань екзаменаційної роботи заборонені. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті, перед опануванням цієї навчальної дисципліни. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні, набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproporyadok22.pdf>

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, словники, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Гриценко Т. Б. Українська мова за професійним спрямуванням. Київ : Центр навчальної літератури. 2019. 624 с.
2. Дедухо А. В., Сизоненко Н. М. Практикум з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для студентів аграрних закладів вищої освіти. 2-ге вид., доп. і переробл. Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. 242 с.
3. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підруч. 5-ге вид., випр. і допов. Київ : Алерта, 2019. 640 с.

Допоміжні

1. Мацюк З. О., Станкевич Н. І. Українська мова професійного спрямування : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. 2-е вид. Київ : Каравела, 2008. 352 с.
2. Наталія Сизоненко, Яніна Тагільцева. Найуживаніші лексеми на позначення особистих якостей фахівця з перекладу в тексті резюме. *Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми та перспективи*: матеріали IV Всеукраїнської наук.-практ. конф., м. Полтава, 21 листопада 2019 р. / редкол. І. Г. Передерій, О. Є. Гомотюк та ін. Полтава, 2019. С. 50–52.
3. Сизоненко Н. М. Прагматичні особливості заголовків наукових статей (на матеріалі фахового видання «Ефективна економіка»). *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (філологічні науки)*. 2022. No 2(350). С. 25–32.
4. Сизоненко Н. М. Сократівський діалог у повісті Василя Шевчука «Навчитель істини»: комунікативно-прагматична організація мовленнєвого жанру. *Філологічні студії : Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету* : зб. наук. праць. Вип. 16. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2017. С. 431–443.
5. Шаравара Т. Коцур А., Сизоненко Н., Тагільцева Я. Психолінгвістичний аналіз структури асоціативного поля стимулу компетентність. *Psycholinguistics. Психолінгвістика. Психолінгвістика*: зб. наук. праць. Серія: Філологія. Переяслав-Хмельницький : ФОП Домбровська Я.М. 2018. Вип. 24 (2). С. 340–358.
6. Nataliia Syzonenko & Yanina Tahiltseva. Psycholinguistic Analysis of the Structure of the Stimulus 'Competitiveness'. *London journal of research in humanities and social sciences*. 2022. Volume 22. Issue 7. P. 13–28.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Академічний російсько-український словник за ред. А. Кримського. URL : <http://krym.linux.org.ua>.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови. URL : <http://www.slovnyk.net>
3. Лінгвістичний портал з української мови. URL: www.mova.info .
4. Російсько-український словник сталих виразів. URL : <http://www.rosukrdic.iatp.org.ua>
5. Російсько-українські словники. URL: www.r2u.org.ua

6. Типова інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF#Text>

7. Сизоненко Н. М. Етапи формування риторичної компетентності фахівця на практичних заняттях з української мови (за професійним спрямуванням). *Матеріали 48-ї науково-методичній конференції викладачів і аспірантів «Науково-методичні основи компетентнісного підходу до підготовки здобувачів вищої освіти»*. Полтава : РВВ ПДАА, 2017. С. 93–95. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/4196/1/materialyzbirnykcompressed.pdf>

8. Сизоненко Н. М. Комунікативні завдання на формування мовленнєвої компетенції з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)». *Матеріали 50-ї науково-методичної конференції викладачів і аспірантів «Сучасний підхід до викладання навчальних дисциплін в контексті підвищення якості вищої освіти»*. Полтава : РВВ ПДАА, 2019. С. 151–153. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/5222/1/%d0%9c%d0%b0%d1%82%d0%b5%d1%80%d1%96%d0%b0%d0%bb%d0%b8%20%d0%9c%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%d0%ba%d0%be%d0%bd%d1%84%d0%b5%d1%80%d0%b5%d0%bd%d1%86%d1%96%d1%8f%202019%20%d1%80%d1%96%d0%ba%28%d0%b7%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%ba%29-%d1%81%d1%82%d1%80%d0%b0%d0%bd%d0%b8%d1%86%d1%8b-1-4%2c163-165.pdf>

9. Український правопис. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>